

Asia: VN/5386/2020-VM-152

Lausuntopyyntö ehdotuksesta julkisen hallinnon API-periaatteiksi

1.1 Tarjoa ja hyödynnä tietoja pääsääntöisesti ohjelmointirajapintojen kautta

Onko periaate realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossasi? Miltä tukimateriaali ja esimerkit vaikuttavat? Periaatteet, tukimateriaali ja esimerkit on kuvattu liitteissä tarkemmin.

Ehdotus julkisen hallinnon API-periaatteiksi edistää pääministeri Marinin hallitusohjelman tavoitteita tiedon hyödyntämisen mahdollisuuksien edelleen kehittamisestä ja jatkaa julkisen hallinnon tiedon avaamisen ja uudelleenkäytön edistämisen toimenpiteitä.

Ehdotus lisää julkisen hallinnon yhteentoimivuutta ja kehittää organisaatioiden omaa kykyä arvioida tiedon hyödyntämisen ja avaamisen hyötyjä, tavoitteita ja toimintaa. Erityisesti strategisen tason periaatteet asettavat jo aiemmin tunnistetut yleiset vähimmäisvaatimukset julkisen hallinnon organisaatioille ja kiinnittävät huomion periaatetasolla vähimmäisvaatimukseen. Ehdotetut API-periaatteet olisivat hyödynnettävissä julkisen hallinnon organisaation strategiatyössä ja strategian suuntaamisessa periaatteiden toteutumiseksi.

Periaate on realistinen ja pääosin käytössä. Säädettyjen lakien ja niiden asettamien velvoitteiden lisäksi tulisi kiinnittää huomiota ohjelmointirajapintojen tarjoamisesta ja hyödyntämisestä organisaatioille koituviin hyötyihin, mikä voisi edes auttaa ohjelmointirajapintojen kehittämistä laadukkaasti. Tukimateriaali ja esimerkit vaikuttavat riittävältä.

1.2 Määritä ohjelmointirajapintojen tarjoamiselle ja hyödyntämiselle tavoitteet ja hanki riittävät resurssit

Onko periaate realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossasi? Miltä tukimateriaali ja esimerkit vaikuttavat? Periaatteet, tukimateriaali ja esimerkit on kuvattu liitteissä tarkemmin.

Periaate on realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossa. Periaatteissa on tärkeä korostaa ylläpitoressurssien tarvetta. Nämä ovat merkittävä resursoinnin kohde siirryttäessä rajapintojen päälle rakennettuun tietojen siirtämiseen/luovuttamiseen.

Strategiatyössä tulisi lähteä liikkeelle nykytilan kartoituksesta ja ymmärtämisestä. Tukimateriaali ja esimerkit ovat riittävät.

1.3 Varmista hankinnoissa yhteentoimivuus muiden tietojärjestelmien kanssa

Onko periaate realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossasi? Miltä tukimateriaali ja esimerkit vaikuttavat? Periaatteet, tukimateriaali ja esimerkit on kuvattu liitteissä tarkemmin.

Periaate on realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossa. Tiedon koko elinkaaren, mukaan lukien tietojen hyödyntämistarpeiden määrittely jo tietojärjestelmien hankintaa suunniteltaessa on tärkeää, jotta tietoja voidaan hyödyntää optimaalisesti, täyttää lainsäädännöstä tulevat velvoitteet ja hallita kustannuksia.

1.4 Edistä sisäistä ja ulkoista yhteistyötä

Onko periaate realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossasi? Miltä tukimateriaali ja esimerkit vaikuttavat? Periaatteet, tukimateriaali ja esimerkit on kuvattu liitteissä tarkemmin.

Periaate on realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossa. Yhteistyöverkostoista- ja foorumeista viestiminen esimerkiksi kokoamalla niistä jatkuvasti ylläpidettävä tietopankki edesauttaisi niiden hyödyntämistä.

2.1 Kehitä ohjelmointirajapintoja tarvelähtöisesti

Onko periaate realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossasi? Miltä tukimateriaali ja esimerkit vaikuttavat? Periaatteet, tukimateriaali ja esimerkit on kuvattu liitteissä tarkemmin.

Periaate on realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossa. Tarvelähtöinen kehittäminen on erinomainen lähtökohta taktisen tason API-kehittämiselle.

Avoimen datan osalta sidosryhmien tunnistaminen haastavampaa, sillä tietoa jaetaan ilman käyttäjän tunnistamista. Näissä tapauksissa erilaisten sidosryhmäanalyysien tekeminen olisi hyödyllistä ja tähän tulisi mahdollisuuksien mukaan tarjota käyttäjille työkaluja/tukea.

Dokumentaatioissa on hyvin kuvattu, miten tarpeita voi kerätä, mutta ei niinkään sitä, miten sidosryhmiä voisi tunnistaa. Tästä näkökulmasta materiaalia voisi rikastaa.

2.2 Määritä ohjelmointirajapintojen tarjoamiseen ja hyödyntämiseen liittyvät roolit, tehtävät, vastuut ja toimintamallit.

Onko periaate realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossasi? Miltä tukimateriaali ja esimerkit vaikuttavat? Periaatteet, tukimateriaali ja esimerkit on kuvattu liitteissä tarkemmin.

Määritä ohjelmointirajapintojen tarjoamiseen ja hyödyntämiseen liittyvät roolit, tehtävät, vastuut ja toimintamallit.

On realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossani. Dokumentissa on tunnistettu keskeiset tehtävät, roolit ja vastuut. Tukimateriaali ja esimerkit havainnollistavat hyvin kokonaisuutta.

2.3 Kuvaa ohjelmointirajapintojen muodostama kokonaisuus

Onko periaate realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossasi? Miltä tukimateriaali ja esimerkit vaikuttavat? Periaatteet, tukimateriaali ja esimerkit on kuvattu liitteissä tarkemmin.

Erittäin hyvä periaate ja toteutettavissa. Integraatiosta ja rajapinnoista on oltava kuvaukset, ja niiden säännöllinen ylläpito on keskeistä. Keskeistä on myös määritellä organisaatiolle viite- ja tavoitearkkitehtuuri toteutettavista integraatio- ja raja-pintaratkaisuisista. Näistä on liitetty lausuntopyyntöön hyvät tukimateriaalit/esimerkit.

Ratkaisuiden kirjo kannattaa pitää mahdollisimman suppeana, eli hyvä pyrkimys on hyödyntää sisäisesti samanlaisia integraatiota mitä tarjotaan ulkoisille käyttäjille (mikäli vain mahdollista).

2.4 Tunnista ja hallitse ohjelmointirajapintoihin liittyvät riskit

Onko periaate realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossasi? Miltä tukimateriaali ja esimerkit vaikuttavat? Periaatteet, tukimateriaali ja esimerkit on kuvattu liitteissä tarkemmin.

Dokumentaatio ohjaa riskien tunnistamiseen ja kartoittamiseen. Ohje ei kuitenkaan anna esimerkkejä siitä, millaisiin luokkiin/kategorioihin riskit voisi jakaa. Näiden luokkien määrittelystä voisi olla apua. Esim. tietojen suojaus (tietovuodot)? Tietosisäلتöjen virheet? Tietojen väärinkäyttö? Ohjelmistorajapintojen virheet? Tietojen ohjelmallinen käyttö? Semanttiseen yhteentoimivuuteen liittyvät haasteet ja riskit? Jne. Onko näitä tarkoitus tunnistaa itse vai voidaanko näissä tuottaa valmiita aihioita käyttäjien työn helpottamiseksi?

3.1 Kehitä ohjelmointirajapinnat avoimilla ja teknologiariippumattomilla standardeilla ja protokollilla

Onko periaate realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossasi? Miltä tukimateriaali ja esimerkit vaikuttavat? Periaatteet, tukimateriaali ja esimerkit on kuvattu liitteissä tarkemmin.

Periaate on realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossa. Tukimateriaali ja esimerkit ovat riittävät.

3.2 Kuvaa ohjelmointirajapintojen käsittelemät tiedot yhteisten ja yleisten tietomallien mukaisesti

Onko periaate realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossasi? Miltä tukimateriaali ja esimerkit vaikuttavat? Periaatteet, tukimateriaali ja esimerkit on kuvattu liitteissä tarkemmin.

Periaate on realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossa. Tietomallien ja metatietojen kuvaaminen yhtenevästi on edellytys ohjelmointirajapintojen yhteentoimivuudelle, joten periaatetta olisi syytä korostaa ja panostaa edelleen tukimateriaaleihin.

3.3 Testaa, versio, dokumentoi ja julkaise ohjelmointirajapinnat

Onko periaate realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossasi? Miltä tukimateriaali ja esimerkit vaikuttavat? Periaatteet, tukimateriaali ja esimerkit on kuvattu liitteissä tarkemmin.

Periaate on realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossa. Tukimateriaali ja esimerkit ovat riittävät.

3.4 Seuraa ohjelmointirajapinnoille asetettuja mittareita ja muita ominaisuuksia

Onko periaate realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossasi? Miltä tukimateriaali ja esimerkit vaikuttavat? Periaatteet, tukimateriaali ja esimerkit on kuvattu liitteissä tarkemmin.

Periaate on realistinen ja käyttöönotettavissa organisaatiossa.

Esimerkkejä seurattavista mittareista voivat olla esimerkiksi:

- Mikä on eri API:n käyttömäärä?
- Kuinka paljon rajapintoja kutsutaan?
- Kuinka paljon kutsuissa on virheitä?
- Mitkä ovat eri rajapintojen vasteajat
- Mistä rajapinnoista tulee eniten palautetta/ kysymyksiä?

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Karkkola Päivi